

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 234 (1734) ♦ Середня, 10 грудня 1997 року ♦ Ціна договірна

Доки судова влада буде керуватися вказівками іншої гілки влади, доти не буде демократії

Публічна влада в Україні виражає волю невеликої групи людей, таку думку висловив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, виступаючи 8 грудня перед учасниками науково-практичного семінару «Задачі національного парламентаризму». Він вважає, що Україні бракує єдності дій влади. Абсолютізація принципу поділу влад заважає виведенню держави з економічної кризи. Має йтися, скоріше, про поділ функцій влади, оскільки її джерело єдине — людина. Голова Верховної Ради в нинішньому протистоянні гілок влади вбачає чинську вигоду, бо водночас на різні табори поділяється і суспільство. І як наслідок — ми нині перебуваємо не в економічній кризі, а в пріврі, вийти з якої зможемо лише тоді, коли представники всіх гілок влади працюватимуть задля інтересів захисту всього населення, а не окремих угруповань.

(Закінчення на 2-й стор.).

Найліпший різдвяний подарунок народів — бюджет

А в тому, що він все-таки **БУДЕ** ще до початку нового фінансового року, запевнив журналістів перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко

Коментуючи бюджетний процес, він повідомив, що парламент повернеться до розгляду «фінансової конституції» на сесії 16 грудня. Скоригований профільним Комітетом ВР та доопрацьований Кабінетом міністрів, цей документ все ж таки далекий від ідеалу. І основний його недолік — намагання збільшити надходження до державної скарбниці суто фіскальними методами, а не шляхом реанімації виробництва.

(Закінчення на 2-й стор.).

Рада Європи три роки обіцяного не чекатиме

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся з делегацією доповідачів Комітету Парламентської Асамблеї Ради Європи з питань моніторингу.

Як відомо, в січні ПАРЄ розглядалиме виконання Україною зобов'язань, які вона взяла на себе під час вступу до міжнародної організації. І ось нездовго до цього розгляду делегація доповідачів ПАРЄ відвідала Київ та Севастополь.

Під час бесіди йшлося про прийняття Кримінального та Цивільного кодексів парламентом України. Рада Європи, як відомо, очікує, що з нашої прокуратури буде знято каральні функції і її основним призначенням залишиться нагляд за дотриманням законів.

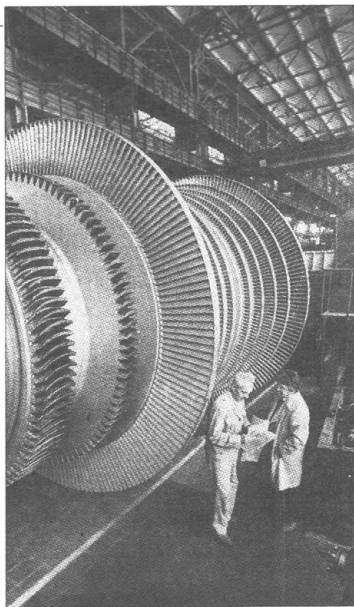
(Закінчення на 2-й стор.).

Причина — у відмові двигунів. А в чому причина їх відмови?

Завершено роботи з пошуку загинів під час аварії літака Ан-124 «Руслан» в Іркутську. Під уламками «Руслана», що впав у центрі міста в суботу, знайдено 66 осіб. Та лише 11 з них упізнано.

Перший шок від страшної трагедії минає. Проте в Росії та в Україні з легкої руки радника президента РФ Євгена Шапошнікова нагнітають обстановку навколо причин аварії, оскільки «Руслан» — дитини українського КБ. Офіційний вердикт спеціальної комісії ще не винесено, але є розшифровка так званих «чорних ящиків». І відповідні попередні висновки: причиною катастрофи Ан-124 «Руслан» в Іркутську в суботу стала відмова двох лівих двигунів.

(Закінчення на 5-й стор.).

НА СХОДІ ЗНОВУ БРОДИТЬ ПРИВИД — ПРИВИД РОЗВИТКУ КАПІТАЛІЗМУ

За словами голови Харківської облдержадміністрації Олега Дьоміна, за 10 місяців нинішнього року в промисловості регіону зафіксовано збільшення випуску готової продукції на 6,1 відсотка. Що це — навіє економічне диво української економіки чи чергова пропагандистська кампанія напередодні парламентських виборів?

(Закінчення на 6-й стор.).

Вибух у лікарні

Безпрецедентний і дикий випадок стався в ніч на 9 грудня в Сімферополі — в реанімаційному відділенні республіканської лікарні імені Семашка стався потужний вибух. Пекельну машину зловмисники поклали на підпал. Поранено чотирьох осіб, одну людину — смертельно. 24-річна медсестра, яка тієї ночі чергувала, близько полудня у вітторок померла. Порушено кримінальну справу.

О За допомогою української ракети-носія з космодрому «Байконур» запущено супутник серії «Космос».

О Кабінет міністрів України заснував літературну премію імені Олеся Гончара.

P.S.

Спробуй і виграй!

«Голос України» знову проводить для своїх передплатників лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам:

62. Запорізькому комунальному підприємству «Водоканал» (директор Петро Спасьок) — грошові призи, загальною сумою 700 гривень.

63. Запорізькому АТ «Мотор-Сін» (голова правління В'ячеслав Богуслаєв) — соковижималки, м'ясо-ручки, лампи паяльні, візки ручні, набори ключів.

64. ВАТ «Запорізький автомобільний завод» (голова правління Олександр Сотников) — причіп автомобільний «Степук», товари народного споживання.

Любі друзі! Ви можете стати учасниками розіграшу нашої лотереї, якщо передплатите «ГУ» чи «Голос України» — Тиждень, або комплект видань «Газета «ГУ» — газета «Голос України» — Тиждень» на 1998 рік. Надсилайте до редакції листи з позначкою «Лотерея «ГУ»-98», де вкажіть прізвище, ім'я та по батькові, а також копію передплатної квитанції. Розіграш — наприкінці січня 1998 року.

Друзі! Стежте за газетою. Шономера у нас збільшуватиметься асортимент товарів для розіграшу лотереї. Спробуйте і виграйте!

Передплата - 98

Тільки й світу, що в газеті

Колись він передплатував за десяток газет та журналів. І щодня, упоравшись із домашніми клопатами, надягав окуляри, поринаючи в мандри. Особливо любив читати довгими зимовими вечорами під потіскування дров у печі, вмовившись на лаві поруч з дружиною, яка щось тихенько наспівувала, вишиваючи.

Ніби недавно було, а як все змінилось... Старенький чорно-білий «Рекорд» оджив своє — ремонту не підлягає, вже рік, як замовляв радіо — десь апала опора, обірвався дріт, а лагодити не поспішають. Не до того.

Єдиним другом, від якого дізнаєшся про все, що діється в світі, залишилася газета. Як не сутожно, а щомісяця відриває старенький від скромної пенсії якусь копійчину, щоб передплатити улюблене видання — «Голос України».

Не розуміє баба — бурчить: краще б, мовляв, для онуків приборіг, як навідаються в гості... А він без «Голосу...» не може. Бо це для нього вікно і в Європу, і в світ, і у Всесвіт...

У номер

Рада Європи три роки обіцяного не чекатиме

(Початок на 1-й стор.).

РЄ очікує на скасування Україною смертної кари. Як зазначив Олександр Мороз, з березня цього року жодного в'язня страчено не було. Крім того, за цей час Президент не відіслав жодного прохання про помилування. Водночас глава парламенту сказав, що в нього немає впевненості, що напередодні виборів депутати зможуть проголосувати за скасування смертної кари. Саме тому проект цього закону не ризикують виносити на розгляд сесії. «Ми можемо загубити гарну справу», — пояснив Олександр Мороз.

Разом з тим глава парламенту назвав незаконною відомчу інструкцію, за якої статистика про засудження на смертну кару та страчених оголошується державною таємницею. О. Мороз висловив сподівання, що незабаром цю інструкцію буде скасовано.

Під час зустрічі йшлося й про проблеми набуття українського громадянства, питання функціонування державної мови на території Криму, а також права національних меншин у нашій державі.

Відбулося те, що мало відбутися

Як відомо, 5 грудня Центризбиркомом зареєстрував список кандидатів у народні депутати від політичної партії Всеукраїнського об'єднання «Громада». Відтак ця політична партія перша з 30 партій та блоків отримала «зелене світло» на проведення передвиборної агітації. Це історична подія, зазначив лідер «Громади» Павло Лазаренко на черговому засіданні Центризбиркомом, де офіційно і водночас урочисто голова ЦВК Михайло Рябець вручив П.Ла-

заренку постанову про реєстрацію списку. На церемонії були присутні представники обласних парторганізацій «Громади», які зібрали по 100 тисяч і більше підписів. «У жорсткій опозиції ми знаходимо сили для активізації нашої роботи», — сказав Павло Лазаренко. — Зрештою, відбулося те, що мало відбутися». Лідер «Громади» закликав присутніх, що партія має «достатньо сил і достатньо підтримки», щоб перемогти на виборах.

Грудень.

Час затверджувати бюджети

Учора в Кишиневі відкрилася десята сесія Парламентської Асамблеї країн Чорноморського економічного співробітництва, у якій бере участь делегація Верховної Ради України на чолі з Віктором Калыником.

Учасники сесії Парламентської Асамблеї мають намір розглянути питання взаємодії причорноморських держав у галузі економіки, зовнішньої торгівлі, нових технологій, транспорту, екології, співробітництва молоді. На сесії буде також розглянуто організаційні питання, затверджено бюджет Парламентської Асамблеї на 1998 рік.

Офіційно

Рада регіонів при Президентові України прийняла рішення щодо шестької допомоги Військово-морським силам України.

Зокрема, Кабінетові міністрів рекомендовано розглянути питання про збільшення бюджетного фінансування потреб військового флоту в 1998 році та внести пропозиції щодо звільнення від сплати ПДВ із сум виконавчих робіт (послуг) та переданих матеріалів і товарів у порядку шестької допомоги ВМС України.

(Початок на 1-й стор.).

За словами Олександра Ткаченка, близько 47,3 відсотка доходної частини щорічного проекту бюджету становлять надходження від

ПДВ та акцизного збору, в той час як у бюджеті 1997 року цей показник був на рівні 42,7 відсотка.

«Проблемним», на думку першого заступника голови Верховної Ради, залишається питання розподілу коштів між державним та місцевими бюджетами. Прикро, що за наступним проектом бюджету всі регіони України є дотачниками, за винятком Дніпропетровської області та міста Києва.

Що стосується видаткової частини бюджету, то обурюють мізерні суми на розвиток агропромислового комплексу — 498 млн. грн і відсутність в уряді бачення пріоритетів. У цьому зв'язку справедливо вимагати від Кабінету міністрів подання чіткої

програми дій, сказав Олександр Ткаченко.

Парламент практично завершив формування складу центральної виборчої комісії (це два місяця вакантні). Серед ста питань, які ще залишаються на порядку денному грудневої сесії, передовсім буде приділено увагу документам, що регламентують вибори до місцевого рад. Зокрема, на порядок денний цього тижня внесено законопроекти про Верховну Раду Автономної Республіки Крим та про вибори народних депутатів Автономної Республіки Крим. Конституцію автономії, за словами Олександра Ткаченка, парламент не може розглядати, бо було представлено лише поправки до

22 її статей. Як повідомив перший заступник Голови Верховної Ради, парламент розгляне також зауваження до виборчого закону, викладені в поданні групи депутатів на чолі з Вадимом Гетьманом до Конституційного суду.

Загалом попередні підсумки восьмої сесії такі: розглянуто близько 220 питань, 58 законів ухвалено остаточно, 5 проектів прийнято в першому читанні, три документи подано на третє читання. Розглянуто також 25 законів, повернених з пропозиціями Президента. Зокрема, подолано дві глави держави на закон про зупинення спадку сільськогосподарського виробництва та продовольче забезпечення населен-

Парламентська хроніка

Досягнення медицини: ми вже навчилися оперувати лезами для гоління

Ранкове і денне засідання 9 грудня

У липні цього року Верховна Рада заслухала інформацію уряду про стан справ у системі охорони здоров'я України та перспективи її розвитку і дійшла невідступних висновків. Постановою Верховної Ради урядові доручили розробити нормативи фінансових витрат на охорону здоров'я, позбутися заборгованості у заробітній платі перед медичними працівниками, відпрацювати порядок надання платних та безоплатних послуг тощо.

День уряду 9 грудня розпочався з інформації міністра охорони здоров'я Андрія Сердюка про те, що більшість цих доручень успішно виконано. Кабінет міністрів, наприклад, затвердив 52 види платних медичних послуг, і міністерство контролює ситуацію. А от заборгованість перед медичними працівниками з боку місцевих бюджетів на сьогодні сягнула 193,4 мільйона гривень. Медичні заклади фінансуються на 40 відсотків від потреби. Водночас держава має гарантувати, на думку міністерства, мінімальний рівень безоплатної медичної допомоги на 5137 мільйонів гривень (з розрахунку 102,9 гривні на одного мешканця). Тим часом мінімальний обсяг медичної допомоги адекватний виділенню з бюджету коштів — 3400 мільйонів гривень, тобто

68,1 гривні на особу. Якщо порівнювати з 1990 роком, ці гроші дають змогу забезпечити лише 60 відсотків обсягу стаціонарної допомоги, 50 відсотків амбулаторно-поліклінічної, а також хоч якось гарантувати надання швидкої і невідкладної. При цьому не будуть проводитися заходи з профілактики інфекційних захворювань, диспансеризація та оздоровлення диспансерних хворих в амбулаторних умовах. Одне слово, здоров'я народу — державі не по кишені. Депутати поговорили з міністром начистоту. «Скільки потрібно коштів для функціонування системи в 1998 році?» — «Сім мільярдів гривень». — «А можна перебитися?» — «П'ятьма мільярдами».

Цього року смертність, за словами А. Сердюка, перевищить народжуваність удвічі. При цьому міністр запевняє, що збереження охорони здоров'я як цілісної системи — це головний принцип, який покладено в основу реформування галузі. Міністру повірили і послівчували, алге асигнування охорони здоров'я з бюджету не перевищує 3,2 відсотка від рівня ВВП. У деяких лікарнях, за його словами, немає жодного скальпеля, оперують лезами для гоління.

Цей та інші гіркі факти спричинили хвилю запитань, протестів і

пропозицій сесійної зали і, зрештою, змусили народних депутатів утриматися від прийняття постанови з цього питання. З пропозицією визнати роботу уряду із забезпечення прав громадян на охорону здоров'я незадовільною проект постанови відклали для доопрацювання.

Доповідь міністра фінансів України Ігоря Мітюкова про використання Резервного фонду, на думку багатьох депутатів, була переобтяжена цифрами, довідковим матеріалом. Вона і зрозуміла, бо І. Мітюков спирався на довідку про виконання більш як 30 постанов уряду, що її депутати одержали у вигляді розгорнутої таблиці. Тож доповідь міністра можна було вважати стислим коментарем до неї. Отже, уряд не кидає грошей на вітер, бо чимало заходів залишилися не профінансованими. Тим часом грошей у Резервному фонді, за словами І. Мітюкова, вже немає. Виділені у серпні 200 мільйонів гривень для того, щоб успішно протистояти сезонним катаклі-

мам, вже витрачено. На думку голови Рахункової палати Верховної Ради Валентина Симоненка, витрачено здебільшого всупереч чинному законодавству та інтересам платників податків. Голова Верховної Ради Олександр Мороз поцікавився у В. Симоненка, що стоїть за статтями вищезгаданої довідки під грифом «таємно», які фінансуються вчасно і швидко. З'ясувалося, об'єкти господарського управління Кабінету міністрів. Народні депутати Богдан Ярошницький, Наталя Вітренко, Михайло Пожванов, Костянтин Охріменко, Галина Радченко, Володимир Мухін та інші визнали, що уряд витрачає державні кошти не за призначенням. Найрадикальніші пропозиції стосувалися відставки уряду і передачі матеріалів Рахункової палати до прокуратури. Судячи з голосування (236 голосів — «за»), вони сподобалися депутатам найбільше.

Віктор ТЕРЕН.
Фото СЕРГІЯ
КОВАЛЬЧУКА.

Доки судова влада буде керуватися вказівками...

рішень. Зокрема, детально зупинилися на проблемі місцевого самоврядування у Києві, а також відносин виконавчої та судової

влади. Олександр Мороз переконаний: «Доки судова влада буде керуватися вказівками іншої гілки влади, доти в Україні не

буде демократії, і не можна буде говорити про захист прав людини».

Голова Верховної Ради відповів також на ряд запитань учасників семінару — редакторів обласних газет, співзасновників яких є місцеві ради.

8 грудня відбувся і «Круглий стіл» під назвою «Від проекту — до закону», в якому взяли участь керівники і провідні фахівці секретаріату Верховної Ради.

В. К.
Фото Олександра
КЛИМЕНКА.

Найліпший різдвяний подарунок народові — бюджет

ПДВ та акцизного збору, в той час як у бюджеті 1997 року цей показник був на рівні 42,7 відсотка.

«Проблемним», на думку першого заступника голови Верховної Ради, залишається питання розподілу коштів між державним та місцевими бюджетами. Прикро, що за наступним проектом бюджету всі регіони України є дотачниками, за винятком Дніпропетровської області та міста Києва.

Що стосується видаткової частини бюджету, то обурюють мізерні суми на розвиток агропромислового комплексу — 498 млн. грн і відсутність в уряді бачення пріоритетів. У цьому зв'язку справедливо вимагати від Кабінету міністрів подання чіткої

програми дій, сказав Олександр Ткаченко.

Парламент практично завершив формування складу центральної виборчої комісії (це два місяця вакантні). Серед ста питань, які ще залишаються на порядку денному грудневої сесії, передовсім буде приділено увагу документам, що регламентують вибори до місцевого рад. Зокрема, на порядок денний цього тижня внесено законопроекти про Верховну Раду Автономної Республіки Крим та про вибори народних депутатів Автономної Республіки Крим. Конституцію автономії, за словами Олександра Ткаченка, парламент не може розглядати, бо було представлено лише поправки до

22 її статей. Як повідомив перший заступник Голови Верховної Ради, парламент розгляне також зауваження до виборчого закону, викладені в поданні групи депутатів на чолі з Вадимом Гетьманом до Конституційного суду.

Загалом попередні підсумки восьмої сесії такі: розглянуто близько 220 питань, 58 законів ухвалено остаточно, 5 проектів прийнято в першому читанні, три документи подано на третє читання. Розглянуто також 25 законів, повернених з пропозиціями Президента. Зокрема, подолано дві глави держави на закон про зупинення спадку сільськогосподарського виробництва та продовольче забезпечення населен-

ня, частково враховано побажання Леоніда Кучми стосовно законів про оренду землі, про межу малозабезпеченості, про Центральну виборчу комісію та інші.

Відповіддю на запитання журналістів, Олександр Ткаченко торкнувся й інших проблем парламентського життя. Зокрема, коментуючи подання в. о. Генерального прокурора Олега Литвака про притягнення до відповідальності народного депутата України Юлії Тимошенко, він сказав, що за чинним законодавством виконувач обов'язків генпрокурора не має права цього робити. За його словами, діями парламент розгляне законопроект, який обмежить строки перебування виконувача обов'язків на посаді 60 днями.

Ганна РОМАНЦОВА.

Регіон: політичний спектр

ПРАЦЮЮЧИ вже три роки, Центр соціально-політичних досліджень у Дніпропетровську узагальнює своїй опитувань не поспішає оприлюднювати, а передає їх виключково для звітності органам місцевої влади. І ось здійснює досить «масштабну операцію», опитує всіх мешканців кожного з 300-200 виборчих округів, і вперше повідомляє усіх, що це воно виходить.

Отож, судити самі: 54 відсотків громадян ще не визначилися зі своїми симпатіями стосовно партії, а 20 — віддають перевагу тим, які «зможуть знайти оригінальну ідею або запропонують нетрадиційні рішення і вдало проведуть передвиборчу кампанію». Власне, крім 12 відсотків явних прихильників комуністів та 9 відсотків тих, хто підтримує соціалістів, решта чіткого схвалення до якоїсь однієї партії чи якогось одного політичного об'єднання не виявила.

Може, це суто дніпропетровський «феномен», але нічого дивного в результатах соціологічного обстеження шукати не варто. Адже загалом у місті й області практично до останнього моменту до діяльності політичних партій і рухів домінувало «спокійне і навіть відсторонене, а то й роздратоване ставлення». Переважно малоцифрові та невисокі, через одну очолювані й не великі домоміями та не великі авторитетними лідерами, вони наче існували самі по собі. А народ, по завізанню заклопотаний власними труднощами, трапився від них подалі. Коли стало ясно, що вибори будуть фактично партійними, ситуація почала змінюватися. Хоча багато хто стверджував: все одно люди голосуватимуть за особистості. Чого, до речі, й не заперечує змішана система.

ВЕЛИКИЙ інтерес викликає у Дніпропетровську ще вереснева конференція обласної організації Всеукраїнського об'єднання «Громада». Складалося враження, наче вона або тільки виникала і надто бурхливо та голосно заявляла про себе, або її лише відкривали тут для себе. Те й інше мало, мабуть, місце у сприйнятті «Громади» населенням, але скринька, найвірогідніше, відчинялася передсім з іншого боку: саме тоді, повернувшись у Дніпропетровськ, Павло Лазаренко чи не на першій же прес-конференції заявив, що поміж політичних партій його «насамперед приваблює якраз «Громада».

І тут треба сказати: якщо у Києві відставку Павла Івановича намагалися трактувати як його божевільне тимчасове зникнення з високої орбіти, то у Дніпропетровську нічого подібного навіть не припустили. Те саме опитування у серпні показало, що серед політичних діячів найвищий рейтинг у регіоні разом з Леонідом Кучмою зберігав і Павло Лазаренко. Від Павла Івановича в області являлися чечалі, як він продовжить свою політичну кар'єру.

Недавно прийнятий Закон про місцеве самоврядування надав голові обласної ради прекрасний плацдарм для з'ясування, на що він спроможний у теперішніх перипетіях української дійсності, заведених уже майже в глухий кути. А суттєва спроба опонентів проголосити, приміром, промислово-фінансовою корпорацією «Єдині енергетичні системи» мало не опломтовано кримінально-тифовою економікою так і не завершилася переконливими правничо-юридичними доказами, зате надати змогу її керівникам досить аргументовано стверджувати протилежне. Становище того, хто виправдовується, начебто не було вигідним, але це тільки в випадках, коли протистояння з «суперником» чиниться не з метою підняти під себе владу. Дуже швидко непереливки із

забезпеченням енергосистеми, теплом та електроенергією, що не заборилися, далися знаки на виробничстві, а людей загальом змизму лякають. То люди й почали говорити, що «підтримувати Лазаренком команду і структуру бодай знали, як треба працювати і високоєфективно, і в інтересах населення». Такої загрози, як нині, принаймні, не знали раніше і в гірші моменти пережитого за останні п'ять-шість літ.

Річ у тому, що це з Києва Павло Іванович повернувся політиком. А свого часу туди з області він їхав передусім безсталаним та винахідливим господарником, бездоганним і вольовим організатором неабияких соціально-економічних акцій, котрі не могли не радувати і не обнадіювати дніпропетровців. Набралося задосить

що купити соліарки, а головне, вони й не бачать, що сьогодні в області здаті ім нетайно допомогти. Міг Лазаренко, але тепер не в нього виконавча влада.

АГРАРНА партія, що була створена не кращим чином — за старими командно-адміністративними канонами, в уяві населення пов'язується з діючими нині сільськими чиновниками на чолі з головами колішніх колгоспів, а тепер КСП. Раніше вони і самі жили нівроку, і людям давали, нині ж далеко не в усіх це виходить. На Дніпропетровщині даються знаки ці обставини: обласну організацію аграрників очолюють не надто спроможні фігури, а в першину при владі, явно безсилі

певне вести державу крізь бурі й випробування.

Схоже, однак, що люди орієнтуються все ще не на партію, а насамперед на особистість, котрі та чи інша обласна партійна організація висунула «на барикади». Скільки, скажімо, не домагалися широкого визнання осередки Міжрегіонального блоку реформ або Демократичної партії, та активізація нині діючого депутата Верховної Ради України В'ячеслава Тютіна відразу почала схилити чашу на користь Партії праці. Серед міського населення тим пає.

А взагалі, якщо комуністи і соціалісти, з одного боку, та рухівці й республіканці, з дру-

говертається до нього. Та ось, на переконання багатьох в області, викинути терези раз і назавжди комуністичного ідола геть не вдається. З вини тих, хто нині при владі. Згадане ж вичне масоване соціологічне дослідження у Дніпропетровську виявило вражаюче розривлення: серед опитаної молоді віком до 30 років практично кожен другий вважає, що загальом досить лише, поки не пізно, внести жадані поправки і корективи у курс реформ. Зробити їх послідовними і соціально відповідальними.

І якщо справді дивитися крізь призму регіону на політичний спектр загальом в Україні, то він донедавна бачився звідси з реальними лівим і правим флангами, але порожнім посереднім. Або напівпорожнім, розмитим, недопроявленим. Якось ще в брехневські часи тут до одного сільського району завітав дуже високий гість зі столиці, і фотокор райгазети «собоач» сфотографував його серед людей так, що гість опинився крайнім праворуч. То редактор мав клопіт: прийнято ж підписувати, що на знімку зліва праворуч, а тут гість — крайній праворуч. «Краще було б, щоб у отакі», — зітхав редактор. Отак і зараз: доки хтось ладен дивитися на розстановку політичних партій зліва направо, а хтось, навпаки, справа наліво, то більшість явно головні постаті воліє углядіти в центрі. Де ніби й густо та щільно, проповідники та ватажки більше, ніж треба, а зіпертися ні на ко-

БУЛО, точніше, ні на кого, поки «Громада» не оприлюднила своє таке приваблює центристське спрямування. І соціал-демократична програма чи не вперше конкретно окреслила те бажане державотворення в інтересах народу, про яке досі тільки говорили. Тепер же навіть економічні розрахунки та юридичні обґрунтування. І знову мушу зауважити: на Дніпропетровщині багато важить, що в становішні витанців-чужаків у рідній державі вітчизняному виробництву та вітчизняному капіталу, вітчизняному інтелекту та вітчизняним талантам не перебувають. Надалі обіцяє і гарантує Павло Лазаренко. Тут звикли, що своїми словами він дорожить.

А є ще один «феномен» дніпропетровського регіону, який поспуєв нині благополучною й неспіваючо щільною для «Громади». Своєю часу крахці, потужніші інтелектуальні сили обласного центру та області не кинулися стрімголов у всілякі партії та рухи, які виникали тут, як і всюди. Інженерна, науково-технічна інтелігенція, która переважає в регіоні, утрималася і довго залишалася наче остеронь. Немов тому, що багачко інтелігенції пішло у бізнес, утворивши чимало науково-виробничих фірм та інтелектуально-мозкових центрів. Навздогін можна по-всьому гадати, чому так сталося, але сьогодні очевидне інше: оці сили загнали, що і ім політики врешті-решт не уникнути. Але ж тепер замішаної не на емоціях, а на досвіді, аналізів та мудрості й виваженості. Хоч би що там було, а до інженерно-технічної інтелігенції довір'я неспростовне, а тепер вона разом із кваліфікованим та сумлінним робочим людом в першу чергу і претендує на роль того «середнього класу», який, за задумом «Громади», спроможний об'єднати всі верстви населення навколо загальнолюдських цінностей.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Фото
Анатолія КРАСНОЖОНА.

Вірять тим, хто вміє працювати

свідчень його непересічної здатності вирішувати найскладніші завдання. Тепер же й поготів для всіх стало ясно, що команда, згуртована Лазаренком ще тоді, коли він очолював обласну держадміністрацію, працювала чи не з найвищим коефіцієнтом корисної дії, якого в наших наслідкурих обставинах тільки й могли досягти максимально одержими.

Бо коли зараз чимало «висувачів» Павла Лазаренка з організації місцевої виконавчої влади, по суті, витиснули, то швидко з'ясувалося, що гідної заміни їм катма. І що втрачено, навіть зруйновано ті схеми, котрі досі рятували ситуацію. Копіювання тих же «правил гри» іншими тільки дратують. Тим паче, що копіюють, найм'якше кажучи, невдало. Найбільший в області металургійний комплекс, який усе, злавалося, поволі залишав позаду найчорніші дні своєї історії, знову опинився на грані обвалального «землетрусу». Через перебої з постачанням електроенергії, природного газу та рідкого палива, — тільки так трактують «перспективи» на найбільших підприємствах. Або взятими аграрний сектор: за підрахунок фахівців, незібраної кукурудзи стоїть у полі ще на два тижні роботи. Незораних на зіб площі, мабуть, ще більше. Селянам немає за

но-низових ланках домінують керівників, які явно побуюються «світла правди і гласності». Якщо колгоспнічники поголовно стали бідними, то голови колгоспів, найм'якше кажучи, зрідка. Це й призводить до того, що партія разотом кваліфікує від виробних, порядних і вмілих ватажків, таких, як Микола Агафонов чи Олександр Ніколаєв. З чого метикувати селіани, навіть «проголошені» членами Аграрної партії, роблять для себе висновки не на її користь.

Отож і складається ситуація, коли й додаткові шанси з'являються в опозиційних, перелісках лівих, сил. Якщо донедавна домінувала думка, що ті ж комуністи виграють винятково за рахунок труднощів, котрі випали на долю народу, то зараз вони — не країни, а поміркованіші — подають і довести конструктивні та прийнятні пропозиції і програми. Чи не найпереконливіше тут діє в регіоні Соціалістична партія. Коли ватажок Віктор Березка заявляє, що соціалісти не тільки збирають немало голосів, а й справді знають, як дати боти, то це вже не порожні слова. Як не крути та не верти, проте, з одного боку, наше суспільство втратило багато того, чого не повинно було втрачати, а з другого, ті, хто

РУЧИНІВ, навіть безбаччі наслідки злісногоного у нас підкідає козирні карти-аргументи до рук крайніх лівих. Людей можна зрозуміти: хай буде краще вчорашня «рівна благодать», ніж нинішня суцільна кривдла для більшості. Та відпові, як на нашій землі запроваджували християнство і скинули у Дніпро статую бога Перуна, з'явився в нашій мові вислів «викинути ішолу в Дніпро». Він означає рішуче прощання з минулим, щоб уже ніколи не

Покінчили із секретністю і запросили журналістів

Незвичним було засідання кадрової комісії Управління внутрішніх справ МВС України в Херсонській області, на якій розглядали персональні справи, пов'язані з підвищенням на посади, звільненням з роботи працівників міліції, наданням їм чергових звань. Щоб покінчити із секретністю, розповісти широкій громадськості про справжнє обличчя правоохоронців, на засідання було запрошено журналістів.

Послужні вимоги до виконання міліціонерами своїх обов'язків, складна криміногенна обстановка потребують нових підходів у кадровій роботі. За словами заступника начальника управління Миколи Курка, з початку нинішнього року з органів внутрішніх справ звільнено понад 930 працівників, з них 28 — за службову невідповідність, 87 — за порушення дисципліни і законності, 42 — за дискредитацію звання працівника міліції.

Управління швидко реагує на громадську думку, прагне оперативно розслідувати скоєні злочини. Так, оперативно було затримано винуватів папуження пам'ятників героям війни у парку Слави в Херсоні, швидко реакцію відповідних служб удержала негідна поведінка двох міліціонерів, котрі побили громадянина В'єтнам у гуртожитку, чимало інших порушень.

Як зазначили члени комісії, нині увагу кадровиків прикуто й до тих працівників міліції, котрі на службі неініціативні, не дають про своє професійне зростання.

Поки що похвалитися хорошими показниками херсонська міліція не може. Хоча з окремих позицій намітилися позитивні зрушення. Не в останню чергу — від критичної оцінки досягнутого.

Іван КАЛІНИЧЕНКО.

Херсонська область.

Був скарб, zostалися проблеми

Пригадує народну приказку: краще з розумним загубити... Народна мудрість ще раз нагадала про свою непогіршеність у селі Вишгородок Лановського району. Тут, на полі місцевого КСП «Весна», трьом мешканцям села трапились знахідка, яка не їде у руки навіть археологічній професурі. У

деревиному глечку селяни знайшли повнісінько срібних монет XVII століття. Всі троє ніде не працюють, звісно, живуть не в статках. Якби офіційно вони здали скарб державі, їхніх законних 25 відсотків вартості вистачило б полатати свій злиднений бюджет. Та заохотили все розділити між собою. Не вийшло.

Два брати хотіли обділити третього — «чужака». Отож розсварились. Та так сильно, що аж до райцентру пішов погосод. Тепер матимуть проблеми, вибиратимуть між штрафом від 900 до 2400 гривень або виправними роботами до 1 року.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Тернопіль.

Історія невдалого рекету

Дії співробітників Полтавського відділу дорожньої міліції прапорщика Володимира Лобача та старшини Олександра Лукашенка врятували заручником «човником» з автобуса марки «Мерседес» гаманці та сумки.

19 «напакочених» пасажирів, які прямували з Харкова до Туреччини, і не підозрювали, що їх «ведуть». На «хвості» в червоних «Жигулях» очікували слушної миті двоє нападників разом із власником автомашини, котрий «подорожував» з ними зв'язаним на задньому сидінні. По дорозі на Київ, за Решетилівкою, автобус зробив «санітарну» зупинку, і тут розбійники перекрили дорогу. Далі, порожучи зброєю (в арсеналі мали обріз мисливської рушпії, газований пістолет, ніж та касет), пішли збирати данину...

На щастя, випадковим свідком цього став водій зустрічної машини, який і повідомив про побачене співробітникам ДАІ. Ті нагодилися вчасно. Але нападники були готові до такої зустрічі: один з них скопив заручницю і приставив до переляканої жінки обріз. Саме тоді міліціонери продемонстрували свій професійний вишкіл. Вони подіряли й із пістолета шини «Жигуль» та «Мерседеса», тим самим відібрали нападникам шлях до відступу і водночас посварили серед них паніку. На мущу потрапив рекетир з обрізом, а влучний постріл прапорщика через лобове скло автобуса вирішив усе. Другого рекетира після цього скрутили самі пасажирів.

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

Запитуєте — відповідаємо

ДОВІДКА — ДОКУМЕНТ ТИМЧАСОВИЙ

Я учасник бойових дій. Маю довідку, видану військовокоматом 1993 року, яка підтверджує мою участь в бойових діях. Однак адміністрація мого підприємства відмовляє мені в наданні пільг, належних учасникам бойових дій згідно з Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту». Чи правильно це?

Козелець
Чернівецької області.

Микола ЦИБУХ.

У даному разі адміністрація підприємства має законні підстави для відмови в наданні пільг, тому що довідки, які підтверджують участь у бойових діях, втратили свою силу згідно з п. 8 постанови Кабінету міністрів України «Про порядок надання пільг, передбачених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту», де сказано, що пільги за довідками даються до виготовлення нових банків посвідчень ветерана війни і особи, на яку поширюється дія зазначеного закону. Нові банків посвідчень найпізніше до військоматів в кінці 1995 — на початку 1996 років, отож усім, хто ще користується довідками та іншими тимчасовими документами, необхідно оформити посвідчення, бо пільги надаються тільки за пред'явленням цього документа.

Володимир Гальченко,
юристоконсульт.

Польоти... без льотчиків

У ВПС України є унікальна військова частина: оснащена літаками-розвідниками. Піднімаються вони в небо... без пілотів. Годі й казати, наскільки складна ця техніка. Втім, проведено нещодавно з польовими пусками засвідчили надійність «безпілотних розвідників». Про хід цих навчань розповідає керівник прес-центру ВПС капітан Анатолій Тобілко.

— Надійність роботи цієї техніки, — каже Анатолій Анатолійович, — перевіряється у точно визначений проміжок часу. Особливості нинішніх навчань, як на мене, полягає в тому, що віднедавна до обслуговування таких літальних апаратів приступила ціла група молодих офіцерів — випускників Київського інституту ВПС. Як складуть вони свій перший іспит? Спершу очікували їх теоретичну підготовку. Уваж-

но вивчали стан справ із зберіганням та обслуговуванням техніки. А завершилися навчання, керівництво якими здійснював полковник Анатолій Третьяков, практичними пусками. Слід особливо відзначити чіткі дії офіцерів державного авіаційного науково-випробного центру, котрі здійснювали супровід та пошуково-рятувальне забезпечення польотів. Завдяки чому всі «безпілотні розвідники «без пригод повер-

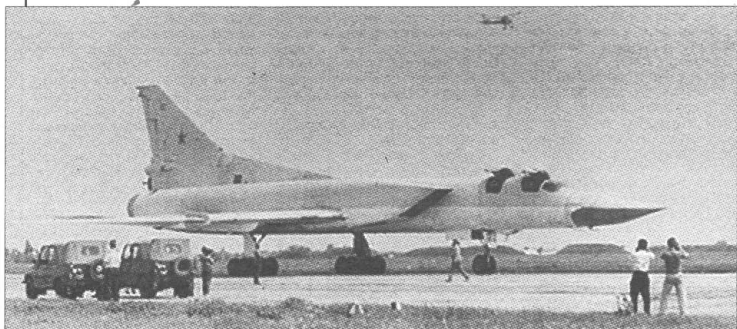
Армія

нулися на землю і приземлилися у визначеному місці. Загалом дії Олега Яценка, від яких залежав успіх або невдача польотів, комісія оцінила на «добре».

До речі, унікальні літальні апарати, з'ясувалося, виготовляють у нас в Україні. Масою їм достатньо. Можливо, навіть надміру. Розуміючи, їх обслуговування обходиться недешево. Саме тому один з високопоставлених офіцерів штабу ВПС висловив думку: чи потрібно нам стільки безпілотних літаків-розвідників?

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Бензин як приправа до пристрасті

Кохання, як і мистецтво, потребує жертв. Ще одне свідчення цього — випадок у селі Дермань на Рівненщині.

До подружжя Миколи й Галини завітав на вогник сусід Тарас Галабурда. Усі троє, маючи солідний вік, без зайвих розмов узялися за випивку. Господар двічі бігав за добавкою, потім вийшов шось зробити по господарству. Та коли повернувся до хати, побачив сусіда і свою жінку... у ліжку.

Микола скопив пляшку з бензином, облив ним обох і кинув запалений сірник. Полум'я охопило коханців за мить. Ревнивець злякався і почав рятувати нещасних. Першим вийняв на двір сусіда, намагався збити полум'я зі снігом. Галина допомогла вже не потребувала. У реанімаційному відділенні помер і сусід Тарас...

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Маси вимагають видовищ, міліція — їх заборони

Проблема

раніше, вимагає «хліба і виловити». Останніми роками активізувалося культурне життя великих міст України. Проте масові заходи на відкритих майданчиках, що так веселять народ, приносять чимало клопоту охоронцям громадського порядку.

Вони скаржаться на молоді, яка, на жаль, вибирає не тільки пієси... Саме для неї сьогодні проводять більшість акцій, концертів, шоу. Але культура поведінки підрастаючого покоління залишається не на висоті. Так, під час проведення студентського балу в київському палаці спорту студенти в радісному екстазі пішли шибки. А зі Співочого поля в День молоді швидко допомогою везла до лікарні до травматологічних пунктів — у своє «професійне» свято дехто з представників цієї вікової категорії вирішили покидати по-рожні пляшки на голови весельників, які збиралися відпочити. У результаті пляшкового бомбування одну із глядачок було доставлено до відділення нейрохірургії з тяжкими травмами черепа. Часто організатори починають вести детальні переговори про охорону заходу за годину—дві до його початку. За цей час нелегко підготуватися до виконання своїх обов'язків, тим паче коли йдеться про відкритий майданчик з 25-тисячною аудиторією.

На думку начальника Головного управління охорони громадського порядку в Києві підполковника Олександра Савченка, з метою безпеки громадян треба взагалі заборонити проведення масових молодіжних заходів на столичному Співочому полі. З цієї пропозицією не раз зверталися до київської адміністрації, але поки що чіткої відповіді не отримали.

Ольга ВАУЛІНА.

ПРИЙШОВ. ВИСТУПИВ. ПЕРЕМІГ

ШЕ в середині минулого тижня депутати Державної Думи Росії наполегливо запрошували президента Бориса Єльцина завітати до парламенту, щоб дати пояснення: з якого це дива він однобічно ухвалив рішення скоротити майже на третину кількість ядерних озброєнь та ще й заявив про це не в Росії, а в Швеції.

Та коли Борис Єльцин прийхав до Держдуми, для депутатів це стало несподіванкою. І що цікаво, президент з'явився не для того, аби давати пояснення, а щоб нагадати законодавцям про їх безсередній обов'язок — ухвалення бюджету на наступний рік.

Держдумі так розгубилися, що не тільки не дорікали президенту за його стокольмську заяву,

але 239 голосами проти 137-ми проголосували за постанову про прийняття проекту бюджету за основу, а потім ухвалили його в першому читанні.

Дивуватися справді було з того, Борис Єльцин не частий гість у Держдумі, а якщо бути точним, то перед депутатами цього скликання він взагалі виступив уперше. Значно частіше з трибуни Держдуми доводиться виступати прем'єр-міністру Віктору Черномірину. Можливо, саме тому останнім часом його промови не справляють особливого враження на депутатів. Ось і того дня Віктор Черномірін, котрий також звернувся до депутатів, не міг зрівнятися з Демоном: складався враження, що прем'єр просто стомився від частих спілкувань із законодавцями. А що напередодні

фракція «Яблоко» в черговий раз виступила з ідеєю поставити в порядку денний сесії питання про недовіру уряду, то були всі підстави очікувати: і цього разу роботу над бюджетом розпочато не буде.

І тут з'явився президент і закликав: «Нині бюджет очікують у кожному селі, в кожному місті, у кожному селищі, від нього залежить усе в країні. Тому я прошу не затримуватися, а проголосувати за бюджет».

Депутати саме це й зробили. На думку заступника керівника президентської адміністрації Олександра Лівшиця, головну роль у прийнятті проекту бюджету відіграв авторитет президента. Проте є й інша думка: подякують, що Борис Єльцин, у свою чергу, пообіцяв депутатам зробити деякі поступки. Якби саме, стане зрозуміло найближчим часом.

Наталія ФІЛІПЧУК.

Хроніка. Факти. Події

• Брюссель

Переговори — не раніше весни

Переговори з першою шістьма країнами-кандидатами до Європейського союзу почнуться не раніше квітня наступного року, а прийом до ЄС перших новачків очікують не раніше 2003 року. У лютому чи березні передбачено скликати Установу європейської конференції за участі країн-членів ЄС, усіх 11 кандидатів, а також Туреччини. З такою формулою погодилася Рада ЄС на рівні міністрів закордонних справ, що засідала в Брюсселі. Остаточне рішення буде ухвалено главами держав та урядів у Люксембурзі 12—13 грудня.

• Гаага

Потрібен міжнародний кримінальний суд

На підтримку створення постійного міжнародного кримінального суду для розгляду справ, пов'язаних з військовими злочинами та іншими серйозними порушеннями міжнародного права, висловилися прокурор Міжнародних кримінальних трибуналів для колишньої Югославії та для Руанди Луїза Арбур (Канада). Вона, однак, підкреслила, що створення такого юридичного органу ООН має сенс лише в тому разі, якщо він отримає достатні повноваження та засоби для здійснення своєї діяльності.

• Маніла

Дорогу спадкоємцю

Президент Філіппін Рамос заявив про підтримку спікера палати представників конгресу Хосе де Венесія на роль кандидата в президенти на виборах у травні наступного року. Хосе де Венесія вважають «політичним спадкоємцем» президента. Він керував передвиборною кампанією Фідела Рамоса в 1992 році, стояв за формуванням у конгресі багатопартійної коаліції, що забезпечила прийняття законів, спрямованих, зокрема, на економічну реформу.

• Делі

Клінтон, ти не правий

Індійські МЗС заявили про свою незгоду із заявою президента США Білла Клінтона, який даними висловлюванням стурбованість насильством на етнічному і расовому підґрунті в різних частинах світу, зокрема в Індії. «Індія — демократична держава, де не існує причин для виникнення етнічних і расових проблем. Соціальна напруга, що інколи виникає в країні, ніяк не пов'язана з цими факторами».

Усі проблеми країни розв'язуються на основі конституції і в рамках демократичних законів, що мають перворядне значення для такої багатонаціональної і багатоконфесійної держави, як Індія», — підкреслив офіційний представник зовнішньополітичного відомства.

• Нью-Йорк

Ірак знову не згоден

Одержавши інструкції Ради Безпеки ООН, голова Міжнародної комісії з розброєння Іраку Річард Батлер 12 грудня планує прибути до Багдада. Там він має намір зустрітись з вице-прем'єром Таріком Азізом з метою налагодити ефективне співробітництво іракської влади з членами комісії, які спостерігають за ліквідацією зброї масового ураження Іраку. Одне з важких завдань, яке треба буде розв'язати Батлеру, — допуск експертів на так звані «чутливі» об'єкти, проти чого заперечує Багдад. У ньому, віцепрезидент Іраку Тахі Ясін Рамадан заявив, що «вимогу Батлера про допуск інспекторів на президентські об'єкти буде відкинуто».

За повідомленнями кореспондентів «Г» та зарубіжних агентств.

Естонський брїг підходить до причалів ЄС

2. У кожного — свої проблеми...

КАЖУТЬ, найкращий спосіб навчити людину плавати — кинути її у воду без будь-яких рятувальних засобів. Схоже, саме так, без огляд на трибуниш у бурхливе море ринкової економіки, навчалися плавати Естонці: жорсткі радикальні закони було ухвалено оперативно і заважило твердій політиці держави. І тепер вони мають 15 відсотків зростання промислового виробництва, 7—8 — валового національного продукту, 10 відсотків безробіття й 11 — річної інфляції, середня зарплата 3463 крони (1 гривня становить близько 8 крон), майже завершено приватизацію.

Звичайно, є в Естонії свої проблеми, але... нам би їхні проблеми. Наприклад, спад сільськогосподарського виробництва — смішні для нас 2 відсотки на рік. Ні, буряки під снігом тут не лежать (адже землю приватизовано, вона має господарів): головне, що турбує і фермерів, і особливо, володарів молокопереробної промисловості — нестача молока. Це справді відчутно, адже один із важливих пунктів естонського експорту — молокопродукти. Але, схоже, проблему буде розв'язано: у бюджеті на наступний рік передбачено 90 мільйонів крон на державні дотації фермерам. Інакше кажучи, відтепер кожна корова, що златна давати 4,5 тисячі літрів молока на рік, отримуватиме по 100 крон шомсіяця.

Інший негаразд, казали нам естонські урядовці, це розрив між Таллінном та регіонами — у провінції промисловість розвивається надто кволо. Але й тут схвалено відповідний закон: провінційні підприємства звільняються від сплати податку з прибутку за умови, що ці гроші інвестуватимуться у виробництво. Держава вирішила: нехай спочатку підприємств змінює сам, а вже потім буде змінювати бюджет. Заздріть, українські бізнесмени! З другого боку, держава тут не захищає власного виробника митними методами: кордонні відкриті для вільного імпорту. Отож хочеш бути конкурентоспроможним — думай, як це зробити. І вони думають: поліції естонських магазинів завалені естонськими продуктами і промисловими товарами, а приблизно 60 відсотків естонського експорту припадає на розвинені західні країни.

Утім, естонці урядові нудувати не дають і на руках нікого не носять. Зокрема, підвищення зарплати вимагають учителі, які провели нещодавно поперед-

жувальний страйк. Нині вони отримують 2073 крони, а хочуть підвищення на 25 відсотків. Учителів підтримує парламентська опозиція. Уряд може підвищити вчительську платню максимум на 17 відсотків, інакше треба «переплатити» весь бюджет. Пішли навіть чутки про можливу відставку прем'єра. Та це, здається, нікого в Естонії не лякає: зміна уряду не призведе до зміни курсу, а курс обрано правильний.

Справді, багато чого здивувало в сьогоднішній Естонії. Наприклад — вік танцювальних політиків, урядовців, мерів міст та старостів повітів. У переважній більшості це — люди від 30 до 40. Так, саме молодь була і є рушійною силою естонських реформ. Ну в якій же пострадянській державі міністром економіки чи оборони може бути людина 28—30 років? Можна не сумніватися: свіжа кров державного апарату — це одна з причин нинішнього успіху Естонії. Та молодь робить політику не лише в державних установах. Наприклад, середній вік журналістів найбільшої естонської газети «Postimees» («Поншар») — 24 роки! До речі, преса там повністю приватна, друкується на чудовому фінському папері, а провідні газети виходять 6—7 разів на тиждень.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.
(Далі буде)

На підході між Таллінном та Парну стоїть ось цей пам'ятник радянському рублю: за кілька днів до грошової реформи 1992 року його поставив місцевий жартівник-бізнесмен.

Володимир СТРОЙ, «Голос України» (із Риги)

Або знову до в'язниці, або в Сейм

Неочікуваний поворот стався в історії звільнення 3-за грат колишнього партійного боса Латвії Алфреда Рубікса, про якого газета вже писала.

Міністр юстиції Дзинтарс Расначс угледів порушення у діях суду, який виніс вирок 3-під арешту комуністичного діяча. Заступника голови суду усунуто з посади. Прокуратура розглядає можливість оскаржити рішення про звільнення «політ'язня наодине», як називають товариша Рубікса.

Потді відбуваються тоді, коли до виборів у Латвію залишилося менше року. Рубікс, до речі, намагається повернутися до політики. Колишній лідер латвійських комуністів вже взяв участь у прес-конференції фракції соціалістів. Цікаво, що цей захід мав відбуватися в стінах парламенту, однак Рубікс до Сейму не пустили. Це дивно, оскільки він, тоді ще в'язень, був обраний депутатом парламенту минулого скликання.

Тоді Рубіксу і його прибічникам довелося ретироватися. Однак не виключено, що партбос невдовзі повернеться до Сейму, але вже в новій якості — депутата. У Ризі жартують, що привид комунізму, хоч і бродить Європою, але постійно пропінаний у Латвії.

Причина — у відмові двигунів. А в чому причина їх відмови?

(Початок на 1-й стор.)

Згідно з даними, одержаними з двох «чорних ящиків», зафіксовано неполадки і в роботі правих двигунів літака, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Але для експертизи було поставлено 3 «чорні ящики» з літака Ан-124. Один з них, що запізнався переговори екіпажу з землею, не піддається розшифруванню через пошкодження.

Однак ще до розшифрування ящиків Євген Шапошников зазначив, що «двигуни запароженого заводу «Мотор-Січ» є слабким місцем «Руслана».

На прохання кореспондента ДІНАУ-Україном ситуацію прокоментував генеральний директор акціонерного товариства «Мотор-Січ» Вячеслав Богоусов:

— Двигун — це складний ме-

ханізм, чітка робота якого залежить не лише від заводу-виробника, але й від тих, хто готує літак до польоту. У тій інформації, що прозвучала по телебаченню, єдиним, що відповідало дійсності, було повідомлення про відмову двох двигунів. До речі, є версії і про відмову трьох і навіть чотирьох двигунів. Із цього випливає, що сталося загальне їх відключення. Отож, шось трапилося з системою забезпечення цих двигунів. І тут уже є кілька версій, над якими працює компетентна комісія.

В інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» генеральний конструктор Київського авіаційного науково-технічного комплексу імені Антонова Петро Балабуха сказав: «Я припускаю — двигуни могли зупинитися. Однак, якщо брати до уваги, що кожний із

чотирьох двигунів працює на борту автономно, зі своїм постачанням, електрозабезпеченням і управлінням, то причиною їхньої зупинки став якийсь технічний фактор, але не їхня технічна несправність чи ненадійність».

Фахівці ж «Мотор-Січ» і Запорізького машинобудівного конструкторського бюро «Прогрес» беруть участь у розслідуванні причин катастрофи транспортно-го літака Ан-124 «Руслан» в Іркутську. Офіційних претензій до двигунів літака Ан-124 «Руслан», вироблених «Мотор-Січ», поки ніхто не висуває. Що чи то стоїть за нападками на українські двигуни, покаже час. Світ ринкових відносин жорсткий, але жорсткість не має перетворюватися на свавіль, замішане на людському горі.

НА СХОДІ ЗНОВУ

БЛУКАЄ ПРИВИД

(Початок на 1-й стор.).

ПРО СТАБІЛІЗАЦІЮ і навіть декілька плюсів в загальному обсязі промислового виробництва одного із найбільш економічно розвинених, а в останні роки найбільш «обвального» регіону, харківська державна статистика вперше починає говорити на початку зимової осені. Цифри спершу назвали обережно. Чиновники навіть не соромилися пошукати по «деревах», щоб не наворушити... А от останнім часом «позитивна статистика» дедалі частіше з'являється в офіційних доповідях, документах. Остання ж заява голови державної статистики Олега Дьоміна про те, що за десять місяців зимового року валовий показник випуску продукції промисловості регіону зріс, порівняно з відповідним періодом минулого року, на 6,1 відсотка, взагалі позбавила несприятливу позицію багатьох козирів.

Акі ж процеси відбуваються сьогодні в науково-промисловому комплексі Харківщини? Чи справді тут народжується феномен українського економічного дива, чи це свого-на-сього пропаландистська кампанія владних структур напередодні парламентських виборів? Що тут правда, а що вигадка?

Капіталізм – це електрифікація плюс трохи здорового глузду

З приходом осені більшість українських провінцій поглинає вже звична пільга. У Харкові та й в усіх інших населених пунктах області нічні світло у будь-яку годину доби. Обласна влада знайшла нетрадиційні джерела фінансування місцевої енергетичної станції. Як, особливо не пояснює. Але про вильї відключення електроенергії вже встигли забути не тільки мешканці житлових будинків, а й керівники промислових підприємств.

Вчашню розпочався й опалювальний сезон. Стабілізувалася робота транспорту. Шодня на вулицях міста можна побачити двірників. І хоча міністрів голова президентської адміністрації й «весільний» мер Харкова Євген Кушнарьов під час свого недавнього візиту на батьківщину назвав майже дольовилюбне місто глухою провінцією, харків'яни навряд чи погодяться з його «авторитетною думкою». Харків, схоже, починає повертати втрачені позиції впливového промислового центру не завдяки розгалуженій системі базарів, за які так борювався Євген Петрович, а передусім за рахунок розвитку власного промислового та наукового потенціалу.

Всі ці звичайні справи в наш незвичайний час, напевно, є ознаками ще одного просвітлення, або ж присутності здорового глузду. Правда, життя великого міста досить далеке від ідеального. Не може піднятися з колін чимало галузей. Далеко не на всіх підприємствах працівники згадали, що таке заводський ритм. Іх, як і раніше, ліхотять невилпата зарплати, стихійні страйки. Тисячі людей не можуть знайти нормальної роботи. На жорсткому становищі поклиси що залишаються наука, освіта, медицина. На межі життя і смерті — пенсіонери.

ПРИВИД РОЗВИТКУ КАПІТАЛІЗМУ

Кваліфіковані робітники повертаються у заводські цехи

Але не можна не помітити й інше. Сталіно почав працювати відомий завод імені Малишева. Пакистанський контракт на поставку в цю країну танків повернув у заводські цехи багатьох кваліфікованих робітників. Зарплата непогана — від 400 до 1000 гривень. У перспективі можливі поставки бронетехніки в Індію, спільна робота з французькими танкобудівниками.

У цехах авіаційного заводу тепер складають більше десяти Ан-27. І замовлення на ці машини продовжують надходити. Причому, за попередню оплату. Інженери й робітники вчасно одержують не тільки зарплату, а й нове житло, збудоване на кошти підприємства.

Вироджується життєдіяльність і багатьох інших об'єктів ВПК. На кілька років наперед мають роботу й гіганти мирної індустрії. Поступово оживають легка, харчова, переробна промисловість. Стабільно працюють виробники газу. Отож якщо усі попередні роки незалежності України позначалися на економічній регіону перш за все падінням темпів виробництва, які на цей час сягнули понад 60 відсотків, то вже за десять місяців нинішнього року темпи промислового зростання становили 6,1 відсотка.

А валовий показник життя, порівняно з вереснем, зріс аж на 22 відсотки. Цифри майже неймовірні, але фактичні.

Харківський науково-промисловий комплекс не мав рівних у колишньому СРСР

Ігор НАУМОВ, перший заступник начальника обласного управління статистики:

— Навіть з точки зору статистики харківський економічний комплекс можна характеризувати як унікальне явище. У ньому органічно злилися важке, але високотехнологічне машинобудування, електротехнічна і оборонна промисловість, електронні й космічні технології. Причому, всі ці галузі базувалися на власних наукових і конструкторських розробках. Мали тісні зв'язки щодо операцій, були постачальниками власної продукції для величезної кількості підприємств колишнього Союзу. Саме тому виник такий катастрофічний спад виробництва після його розвалу. Але сьогодні Україна як європейська держава має зовсім інші цілі й завдання. І ті певні успіхи в промисловості регіону вже варто розглядати не як відрождення економіки, а як друге народження вітчизняної економіки, орієнтованої перш за все не на валові показники, а на попиту світового ринку. Чи можна цей економічний процес назвати стабільним і незворотним? Поки що сказати важко. Але те,

що він закономірний, сумніву не викликає.

Втім, такої думки дотримуються й інші експерти. Саме завдяки концентрації зусиль місцевих властей на розвитку пріоритетних напрямів регіонального промислового комплексу, вважають вони, реальному і виваженому аналізу тих чинників, що впливають на економіку, та вжиттю відповідних заходів і відбулися позитивні зрушення. А оскільки науково-промисловий потенціал області тепер уже глибоко інтегрований в уся економічну сферу України, то можна розраховувати, що цей добрий знак з часом стане притаманним для всієї країни. Однак стратегічний курс регіону орієнтований сьогодні не лише на внутрішній ринок, а передусім на розширення експортних можливостей. Що неодмінно буде мати визначальне значення для модернізації застарілого виробництва, реального залучення в промисловість і вітчизняних, і зарубіжних інвестицій. А це знову-таки — зміщення позицій на світовому ринку, виділення участі у міжнародному розподілі праці.

Уже з наступного року трактори ТХЗ відповідатимуть світовому рівню

Дмитро СЕРГІЄНКО, заступник директора ТХЗ з маркетингу й реалізації продукції:

— За останні роки на заводі розроблено і впроваджено у виробництво близько двох десятків нових сільськогосподарських машин: від «мні-тракторів» до найпотужніших ТХЗ-200 у 200 і 250 кіньських сил. Але неможливо осягнути неоскре. Тому нині визначено базові моделі, які будуть дотелені до світових стандартів. На цих машинах встановлюватиметься комфортна і безпечна кабіна. Двигуни будь замінено на німецькі знаменитості фірми «Дойл». Розширяться комплектація й інших більш економічних вузлів і агрегатів. Згодяться для нових машин і зарубіжні причепні агрегати. Загалом трактори ТХЗ відповідатимуть усім європейським вимогам, у тому числі й екологічним. Проте ціна на них збережеться майже врівнісною до середньорівню. Всі ці заходи дадуть нам змогу вже наступного року збільшити випуск сільськогосподарської техніки в 2—2,5 рази. Тож забезпечимо і наших селян надійними машинами, і налагодили іх експорт. Крім того, вже практично розв'язано питання про створення українсько-російського підприємства з випуску тракторів марки ТХЗ.

Хоч як парадоксально, але саме в останні роки харківські вчені, конструктори, технологи запропонували виробникам чимало нових розробок, раціоналізаторських пропозицій, які значно підвищили конкурентоспроможність продукції машинобудування, збільшили її експортні поставки до 60 відсотків від загального обсягу виробництва. Це означає, що ми делали певні успіхи не соривним додатком світової економіки, а рівноважним її членом. Мова йде не лише про спецтехніку, літаки, а значно ширше коло товарів і послуг. Це й нові розробки в галузі космосу, і електронні системи управління для атомних станцій, і енергетичні установки та машини.

Генераторами і турбінами Харкова цікавляться не лише у відсталіх країнах

Євген БЕЛІНСКИЙ, заступник директора заводу «Турбоатом»:

— Особисто в мене великої радості від цих успіхів немає. Адже економіка одного окремо взятого регіону не може стабільно розвиватися без взаємозв'язку з господарським, фінансовим механізмом усієї країни. А які наші загальні успіхи, говорити не доводиться. Втім, наше підприємство має стабільні замовлення, регулярно відвантажує продукцію в різні країни світу. Зарплату, хоч і не досить високу, виплачуємо своєчасно. Заборгованість перед робітниками та інженерно-технічним персоналом також не маємо. І якщо загальний приріст у промисловості регіону становить 6,1 відсотка, то на нашому заводі — 8,1.

Юрій ГЕРМАН, заступник директора НВП «Електронмаш»:

— Показник збільшення випуску готової продукції до кінця нинішнього року становитиме не менш як 10 відсотків. Підприємство не має заборгованості перед бюджетом, у заробітній платі за нинішній рік, але маємо борг перед своїми робітниками за весь 96-й. Причини його в неадекватних рішеннях виконавчої влади. Потроху розраховуємося власними товарами народного вжитку, харчовими продуктами. Над чим працюємо? Виконуємо важливі державні замовлення з реконструкції гідроенергетичних підприємств каскаду. Витовлюємо продукцію на замовлення з Німеччини...

Успіхи в промисловості стають локомотивом і для інших

Очевидно, що позитивні зрушення в промисловості регіону не могли не вплинути й на інші галузі. Зокрема, на сільськогосподарське виробництво. Незважаючи на те, що реформи на селі, м'яко кажучи, загальмували, чимало господарств Харківщини впроваджують інтенсивні технології вирощування врожаїв. Так, тільки цього року в області у 25 разів збільшили площі під соняшник для вирощування за методом аграрно розвиненої Європи. В результаті — другий показник за врожайністю в Україні.

Важко піднесяти помітні й у фармацевтичній галузі. Понад 40 відсотків усіх ліків, що виготовляють нині в Україні — харківського виробництва. А за кількістю розроблення і впровадження у виробництво нових лікарських засобів Харків випереджає навіть неоскреж російські простори.

І ще про один показник. Тільки за цей рік зарубіжні інвестиції в економіку області піднялися з 17 на 4 місце серед усіх регіонів України і становлять вже понад 40 мільйонів доларів США. Звичайно, це крихти для величезного харківського потенціалу. Але не варто забувати, що це лише перші кроки на нелегкому шляху будівництва власного українського дому. Падати було легко. Вставати важче.

Харків просто приречений на економічний розвиток

Олег ДЬОМІН, голова Харківської обласної адміністрації:

— Ті переміни, що відбуваються сьогодні в економіці Харківської області, в цілому в Україні навряд чи мали коли-небудь місце у світовій історії. Так, імперії розпадалися і раніше. Але це були зовсім інші країни, держави, інші часи, інші економічні відносини. Ми справді сьогодні не так відірвані від світу, як створюємо заново таку економічну базу, яка могла б інтегруватися у світовий ринок, поєднати в ньому гідне місце.

Цей шлях нелегкий і тернистий. Хоча б тому, що нам необхідно не тільки створювати нові види конкурентоспроможної продукції, постійно підвищуючи її якість і надійність, а й будувати водночас усю інфраструктуру ринкової економіки, експериментувати, помилятися й виправляти власні помилки, бо не маємо досвіду в цій справі, практичних навичок.

У минулому Харків постачав свої товари у 65 країн світу. За роки так званої перебудови наших партнерів стало відносно менше.

А отже, головне завдання: повернути не тільки втрачені позиції у країнах Азії, Африки, Латинської Америки, а й знайти себе в економіці, науці, культурі розвинених європейських і світових держав. Бо всі передумови для цього маємо.

Я не думаю, що ми створюємо якесь небачене досі українське економічне диво. В сучасному світі це майже неможливо. Але ще раз підкреслюю: можливість регіону коласальні. І не скористатися ними для того, щоб Україна стала рівною серед інших країн заштитного європейського дому, а наш народ нарівно позбувся комплексу відсталості і безнадійності, було б аморально, нерозумно і навіть злочинно для тих, кому довірено штурвал державної влади.

Чому ми маємо те, що маємо саме сьогодні, а не рік чи два тому? Напевно, лише завдяки тому, що припинили кидатися з однієї крайності в іншу, поставили косяк попередньої владі, почали будувати свою економічну політику за об'єктивними законами, а не на догоду тим чи тим популістським гаслам. І результат, як і сподівалися, не примусив себе до довго чекати.

Микола КОСІЙ.

Телевизор Дэу – Любимец Всей Семьи

DAEWOO

Покупая телевизор "ДЭУ" до 26 декабря 1997 г., Вы становитесь участником лотереи "Супер Дом Плюс"

За справками и дополнительной информацией обращайтесь в представительство "ДЭУ Электроникс" в Киеве по тел.: 264 80 51, 264 80 52, 264 80 53, в Одессе по тел.: (0482) 32 14 23, (0482) 32 60 82, в Донецке по тел.: (0622) 91 63 10, (0622) 91 66 01, (0622) 35 42 10.

Дилеры "ДЭУ Электроникс", участвующие в лотерее "Супер Дом Плюс": Киев: "New Wind" 220 70 62, 515 20 98, 412 57 80, "Шер" 224 09 87, "Фокстрот" 213 88 65, "Орион" 211 41 80, "Алладин" 213 41 41, "ДЭУ-Мерлони" 242 91 82, "Техномаркет" — "Детский Мир", ул. Малышко, 3, 3-й этаж; "ВИСОТЕС" 220 76 66, СП "УТЭК" 220 96 85, 229 15 10, "Хрусталь" 225 03 79, "Новинка" 227 74 52, "Будсервис" 433 17 06, ТД "Березняки" 550 31 18, "Господарка" 559 73 72, "Зимний Сад" 244 96 89, "Диавест" 440 44 88, "Борисфен" 563 06 68, "Тумто НАН Украина" 444 24 12, "Плюс" 216 99 20, "ИТО" 229 80 95, "Харитон" 294 44 71, "Элморд" 430 76 38, "Домотехника" 227 21 65, "Украинвестмаш" 220 72 51, "Уран и К" 296 96 05, "Импортсервис" 416 65 62, "1001" 263 53 87, Белая Церковь: "Атлант Плюс" (04463) 60 025, Львов: "Карика" (0322) 76 77 07, "Крупс" (0322) 64 59 08, Ивано-Франковск: "Элком" (03422) 48 357, "АМП-Захід" (03422) 31 160, Днепропетровск: "Рейнфорд" (0562) 41 21 88, "Промтехомилекс" (0562) 46 40 49, Харьков: "Элекомп ТВ" (0572) 30 78 17, СП "ИНЭК" (0572) 12 23 96, "Амакс" (0572) 40 90 03, Херсон: "Дисплей Плюс" (0552) 24 01 52, Луганск: "Элла" (0642) 31 21 01, Донецк: ТД "Весел" (0622) 37 60 96, Чернигов: "Сотбид" (04622) 44 307, Хмельницкий: "Континент" (0382) 72 09 24, Севастополь: "Амакс" (0682) 52 17 50, Ровно: "Альянс-Вест" (0362) 26 05 26, Винница: АО "Альпари" (0432) 46 86 82, ДП "Уник-В" (0432) 43 57 90, "ВИСОТЕС" (0432) 32 70 89, Кировоград: ЧП "Савченко" (0522) 22 28 42, Ужгород: "Ровена" (03122) 12 227, Луцк: "Альба" (03322) 23 918, Кременчуг: ДП "Уник-Кремень" (05366) 31 121, "Планета" (05366) 23 076.

ДЕНЬГИ НУЖНЫ ВСЕМ

КРЕДИТЫ для любых целей

Акционерный коммерческий банк
"ПРАВЭКС-БАНК"

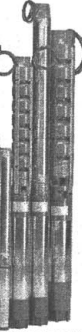
главный офис	(044) 573-92-85, 261-02-35, 573-92-78
СТАРОКОВСКИЙ	(044) 224-05-30, 225-50-91, 224-39-21
МОСКОВСКИЙ	(044) 264-74-50, 284-95-05, 287-33-78
МИНСКИЙ	(044) 432-79-58, 432-85-91, 432-79-59
КИЕВСКИЙ	(044) 554-76-48, 554-76-47, 554-76-46
ЛУБЯНСКИЙ	(044) 219-34-21, 213-35-84
г.Винница	(0432) 36-83-72
г.Горьковск	(06242) 5-32-42
г.Днепропетровск	(0562) 78-32-84
г.Донецк	(0622) 97-36-66
г.Запорожье	(0612) 34-63-21
г.Кировоград	(0522) 27-96-68
г.Крылов Рог	(0664) 63-59-10
г.Луганск	(0642) 55-16-06
г.Ужгород	(08122) 3-20-96
г.Львов	(0522) 52-96-24
г.Николаев	(0512) 94-60-51
г.Севастополь	(0692) 23-14-82
г.Сумы	(0542) 32-46-17
г.Харьков	(0572) 32-10-10
г.Херсон	(05822) 2-20-08
г.Чернигов	(0462) 12-64-16
г.Полтава	(0532) 65-16-83

НАСОСЫ

ГЛУБИННЫЕ
ЭЦВ 4", 5", 6", 8", 10", 12"
И БЫТОВЫЕ
со складов

в Буче и по Украине
(50 моделей, станции управления
и защиты, спецпривод)
Тел. в Киеве:
(044) 276-25-88
Тел. в Буче:
(04497) 52-4-02

Звоните нашим
региональным представителям:
Черкасс: (0472) 16-09-29,
43-74-33, 43-41-39
Вольнская обл.Горохов:
(03579) 2-28-33
Чернигов: (04622) 2-40-15
Днепропетровская обл.
Желтые Воды:
(05652) 2-46-17
Черновцы (05722) 2-19-64
Ровно (0362) 29-69-40
26-76-22

"ПРИПЯТЬ"

Арбитражный суд Одесской области возбудил дела по заявлениям Государственной налоговой администрации в Ренийском районе Одесской области:

— № 11/264-Б от 23.10.1997 г. о банкротстве ООО «Ралекс-Рени» (272840, г. Рени, ул. Ленина, 118, р/с 000467601 в Ренийском отделении АК АПБ «Украина», МФО 328500, код 13884905)

— № 4/229 от 11.11.1997 г. о банкротстве МЧП «Истр» (272840, г. Рени, ул. Комсомольская, 148/15, р/с 468269 в АК ПИБ г. Рени, МФО 328577, код 22511824).

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должникам в месячный срок с момента опубликования по адресу: 270032, г. Одесса, пр-т Шевченко, 4, Арбитражный суд Одесской области.

Міжнародний фонд

"Відродження"

оголошує конкурс
на заміщення посад
редактора відділу зовнішніх
зв'язків та інформації

Зацікавлені особи мають подати до фонду автобіографію та дві рекомендації.

Матеріали надсилати до 10 січня 1998 р.
на адресу:

254053, м. Київ, вул. Артема, 46,
тел. 216-24-74, 216-25-96, факс 216-76-29
Адріянн Стех

Загальні вимоги
до кандидатів:

- * вища освіта (бажано філологічна);
- * бездоганне знання української мови,
- * вміння творчо працювати з текстом;
- * володіння комп'ютером (Word, Page Maker);
- * бажаний досвід видавничої діяльності;
- * організаційні здібності;
- * володіння англійською мовою;
- * ініціативність, комунікабельність, вміння працювати у команді.

Арбітражним судом Львівської області (м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушено справу № 2/747 про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю «Еліта» (Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Старий Кривиник).

Письмові звернення щодо майнових вимог та умов санації необхідно подати до арбітражного суду не пізніше одного місяця з дня опублікування оголошення.

ТОВ «Діасіс», зареєстроване Шевченківською районною державною адміністрацією м. Києва за № 21526485, повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються за адресою: м. Київ, вул. Дегтярська, 36.

МАСЛА

М10Г2К, М10В2, М8В, ТП22,
М14В2, М6з, 12Г1, 3AE15W40,
ТАП15В, ТАД-171 и др.

Масла

Лебединские масла для вашей техники - высокое качество, минимальные цены, доставка по Украине.
Лебединский нефтемаслозавод.
Сумская область, г. Лебедин.
ТЕЛ.: (05445) 5-16-80, 2-34-66, 2-29-73
ФАКС: (05445) 2-27-16, 2-38-54

У номер

● Рівне

Реактора ще не вкрали

Реактора на Рівненській АЕС ще не вкрали, але, мабуть, до того йде. У Володимирецькому районі, де знаходиться станція, невідомі пошукали два датчики системи радіаційного моніторингу Гамма-1. За допомогою цих приладів здійснюється контроль викидів АЕС у 30-кілометровій зоні. «Штуки» дорогі — майже 10 тисяч гривень кожна. Але що з ними робитимуть зловмисники, коли прилади для чогось іншого використовати не можна? Чеховської герої, відомо, гайку від залізничного полотна застосовував як грузило, а тут...

● Донецьк

Нашому вугіллю — нашу техніку

Нова лава потужністю 2000 тонн палива на добу стала до ладу на шахті імені Стаханова державної холдингової компанії «Селдівугілля». Її оснащено найновішими вітчизняним виробним комплексом: досі аналогічну техніку використовували лише шахти імені Засядька та «Краснолиманська». І хоча ціна потужного обладнання чимала — 10 мільйонів гривень — витрати окупляться значним збільшенням виробництва коксівного палива.

● Чернітве

Є перші вантажівки!

Перші вантажні автомобілі ГАЗ-3307 випущено на заводі «Чернігівавтодеталь». Їх складено з комплектуючих власного виробництва та відомого Горьківського автозаводу. До кінця лютого плановано виготовити 500 вантажівок.

Чи відбудуться вибори кримського парламенту вчасно?

— Терміни проведення виборів до Верховної Ради Криму визначатимуть лише кримські депутати на пленарному засіданні сесії місцевого парламенту, — так вважає голова ВР автономної республіки Анатолій Гриценко. Щоб вибори в Криму відбулися, необхідно знати, яку виборчу систему буде передбачено в законі про вибори кримських депутатів, а також чи буде у ньому враховано права депортованих, переконаний голова кримського парламенту. Воночас він заявив, що Верховна Рада України мусить спершу ухвалити раніше не затверджені 22 статті конституції автономії та лише після цього розглядати законопроекти «Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим» і «Про вибори депутатів ВР АРК». На думку місцевих спостерігачів, така процедура може відтягнути ухвалення виборчого закону для Криму, що поставить під загрозу проведення виборів до місцевого парламенту разом з виборами до ВР України.

Про вічне і земне

За вовчими законами живемо, панове

Не будеш утискати наймита, убогого й неможливо... Того ж дня даси йому зарплату, і не знайдеш над ним незаплатеного сонця, бо вбогий він, і до неї лише душа його. І не буде він кликати на тебе до Господа, і не буде гриху на тобі.

Ця книга Мойсеєва: Повторення Заповіту, XXIV, 14—15.

Заробітна плата (нарахована) за жовтень цього року в сільському господарстві становила 105 грн., що більш як у півтора рази нижче рівня оплати праці в цілому по народному господарстві. Заборгованість за 9 місяців сягнула 1 млрд. 127 млн. грн. з урахуван-

ням минулої (151,4 млн. грн.) борги перед селянами перевищили 1 млрд. 278 млн. грн. У виплаті зарплати збільшується питома вага натуральної оплати. З початку року 46% фактично виплаченої зарплати трудівники отримали продукцією.

Галина КВІТКА.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДЬДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефонфакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
☎ Рукописи не повертаються.
☎ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

☎ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
☎ Редакція не закликає поділяти позицію авторів публікацій.
☎ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 251851.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 03112324.

Такий собі шкідничок

Втрати

Дбайливому керівникові бурякосійного підприємства не нависли шкідники, які орудують на солов'ячих гектарах, знищуючи коріння, відомі. Але у довгелезному їх переліку за кількістю змарнованого перше місце посідає не клятий вітчизняний довгоносик, як може подумати дехто. Є ворог небезпечніший — «інтосемець». Якщо вірити інформації, люб'язно наданій Національною асоціацією цукровиків, збитки від експансії насіння буряків закордонної селекції перевищують 75 мільйонів доларів на рік, а вітчизняний бюджет через відсутність ввізного мита на «інтервента» недоотримує по 18—20 мільйонів доларів.

Через відсутність митних перепон импорт «заморського дива» нинішнього року збільшився вдвічі порівняно з 1996-м і «гість» проростає на

20% загальних площ фабричних посівів. Керівники бурякосійних підприємств, «підіпріті» багатобіжною рекламою зарубіжних сортів, за ціною не стояли — грошей витрачали у 3—4 рази більше, ніж коштують аналогічні вітчизняні. Загалом нинішнього року аграрники додатково розселилися на 16 мільйонів доларів. Який вони від того «зиск» мали — уявити не важко, коли знати, що в більшості підприємств, де закладали «диво-насія», у прагненні підвищити врожайність, досягли бажаного ефекту з точністю до напівки. Як стверджують експерти, через сильне пошкодження рослин хворобами (30—90%), особливо нинішнього дощового року, впала врожайність коренеплодів, знизилася цукристість.

Найхворобливішими виявилися «гості» швед-

ської та німецької селекції на Хмельниччині. Так, у Старосиньаському районі під них вийшли 1800 гектарів (46% площ). З посіяного «підчепили» різного роду хвороби 50—60% коріння. Натомість у господарствах, де робили ставки на вітчизняний селекційний матеріал, пошкодження у 3—6 разів нижчі.

Зважаючи на таку невтішну інформацію, Національна асоціація цукровиків звернулася до Верховної Ради та адміністрації Президента з низкою пропозицій. Серед них — створення єдиного координаційного центру селекційно-насінницького процесу в буряківництві, введення митних обмежень на импорт посівного матеріалу цукристик, заборона ввезення «солодок» насіння іноземної селекції без ліцензії.

У високих кабінетах поки що тихо...

Іван ЛАЗНИК.

3 листа

Останню свитину знімають

Шановний пане Кучма! Пишу Вам не від неробства — від безвихідності. Допрацювавши до ручки, доживаю до злиднів. Як і багато інших, узяв землю не для того, щоб стати багатим, а щоб вижити самим та допомогти іншим. Випусти навітряки — ми убожіємо і звертаємося по допомогу. Підтримки від держави — жодної. Вона, як поганя мати, — народила й покинула. Нас порівнюють з колгоспани. Але в КСП є якесь матеріально-технічна база, що створювалася роками. В нас її немає. З цієї причини білий як полотно врожай втрачено на ланах. Без пільгових кредитів загинемо!

Ми будемо нову державу. Вижити в ній людині, яка працює, — неможливо. Я фермер. Землі 12 га. Сім'я із 7 чоловік — дружина, 5 дітей віком від 5 до 11 років. Вільного часу практично немає, постійно працюю. Однак сім'я практично жебракує. Землю отримав 1992 року. Розумію, що без техніки не обійтись, взяв кредит (тоді у державі були гроші), купив трактор, плуг, культиватор. У перший рік зумів розрахуватися. Потім був невражлий три роки поспіль... Тепер заборгував податківцям інспекції, держтехназору, енергозбуту 600 гривень. Усі ці служби від імені Заура вимагають суму погасити, нараховують пеню. Діти, згідно з законами природи, хочуть їсти, пити, треба якось одягатися.

Цього року непоганий врожай. Через злидні зміг засіяти лише 3,5 га зерном та 1,5 сорго. Решта залишилася від вимушеного паром. Зібрав 5 тонн пшениці та 6 тонн ярого вівсяного. Прибутку від зібраного врожаю становитиме 2 000 гривень. З цієї суми маю виплатити 750 гривень боргів та податків, а також повернути 1,5 тонн пшениці та тонну вівсяного. Залишається 1 000 гривень. Вони підуть на утримання сім'ї та розвиток господарства. Як же мізерна ця сума! Якщо навіть добрі люди допоможуть одягти дітей, важко уявити, як буде боротися за життя моя сім'я. Чому мої діти не мають права на грошову допомогу? Невже у нашої держави для багатодітної та малозабезпеченої сім'ї не передбачено жодних пільг?

Працюю з ранку до вечора, а кінці з кінцями знести не можу. Трактор дишає на ладан. Голова сльотіла стежити, щоб я ніде не працював, оскільки я фермер. Чи реально моїй родині вижити? Якщо є вихід з положення, то який?

Таких, як я і моя сім'я, багато, можливо, хтось із них поділиться досвідом виживання. А, може, чиновник підкаже?

Олег БАРАЛІ.

Мирнополя
Арцизького району Одеської області.